श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये उत्तरकाण्डे

॥ चतुस्त्रिंशः सर्गः ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

॥ चतुस्त्रिंशः सर्गः ॥

वालिना रावणस्य पराभवो रावणस्य तेन सह मैत्रीभावश्च

अर्जुनेन विमुक्तस्तु रावणो राक्षसाधिपः।
चचार पृथिवीं सर्वामनिर्विण्णस्तथा कृतः॥ **7.34.1** ॥

राक्षसं वा मनुष्यं वा शृणुते यं बलाधिकम्।
रावणस्तं समासाद्य युद्धे ह्वयति दर्पितः॥ **7.34.2** ॥

ततः कदाचित् किष्किन्धां नगरीं वालिपालिताम्।
गत्वाऽऽह्वयति युद्धाय वालिनं हेममालिनम्॥ **7.34.3** ॥

ततस्तु वानरामात्यास्तारस्तारापिता प्रभुः।
उवाच वानरो वाक्यं युद्धप्रेप्सुमुपागतम्॥ **7.34.4** ॥

राक्षसेन्द्र गतो वाली यस्ते प्रतिबलो भवेत्।
कोऽन्यः प्रमुखतः स्थातुं तव शक्तः प्लवङ्गमः॥ **7.34.5** ॥

चतुर्भ्योऽपि समुद्रेभ्यः सन्ध्यामन्वास्य रावण।
इदं मुहूर्तमायाति वाली तिष्ठ मुहूर्तकम्॥ **7.34.6** ॥

एतानस्थिचयान् पश्य य एते शङ्खपाण्डुराः।
युद्धार्थिनामिमे राजन् वानराधिपतेजसा॥ **7.34.7** ॥

यद्वामृतरसः पीतस्त्वया रावण राक्षस।
तदा वालिनमासाद्य तदन्तं तव जीवितम्॥ **7.34.8** ॥

पश्येदानीं जगच्चित्रमिमं विश्रवसः सुत।
इदं मुहूर्तं तिष्ठस्व दुर्लभं ते भविष्यति॥ **7.34.9** ॥

अथवा त्वरसे मर्तुं गच्छ दक्षिणसागरम्।
वालिनं द्रक्ष्यसे तत्र भूमिष्ठमिव पावकम्॥ **7.34.10** ॥

स तु तारं विनिर्भर्त्स्य रावणो लोकरावणः।
पुष्पकं तत् समारुह्य प्रययौ दक्षिणार्णवम्॥ **7.34.11** ॥

तत्र हेमगिरिप्रख्यं तरुणार्कनिभाननम्।
रावणो वालिनं दृष्ट्वा सन्ध्योपासनतत्परम्॥ **7.34.12** ॥

पुष्पकादवरुह्याथ रावणोऽञ्जनसन्निभः।
ग्रहीतुं वालिनं तूर्णं निःशब्दपदमव्रजत्॥ **7.34.13** ॥

यदृच्छया तदा दृष्टो वालिनापि स रावणः।
पापाभिप्रायकं दृष्ट्वा चकार न तु सम्भ्रमम्॥ **7.34.14** ॥

शशमालक्ष्य सिंहो वा पन्नगं गरुडो यथा।
न चिन्तयति तं वाली रावणं पापनिश्चयम्॥ **7.34.15** ॥

जिघृक्षमाणमायान्तं रावणं पापचेतसम्।
कक्षावलम्बिनं कृत्वा गमिष्ये त्रीन् महार्णवान्॥ **7.34.16** ॥

द्रक्ष्यन्त्यरिं ममाङ्कस्थं स्रंसदूरुकराम्बरम्।
लम्बमानं दशग्रीवं गरुडस्येव पन्नगम्॥ **7.34.17** ॥

इत्येवं मतिमास्थाय वाली मौनमुपास्थितः।
जपन् वै नैगमान् मन्त्रांस्तस्थौ पर्वतराडिव॥ **7.34.18** ॥

तावन्योन्यं जिघृक्षन्तौ हरिराक्षसपार्थिवौ।
प्रयत्नवन्तौ तत् कर्म ईहतुर्बलदर्पितौ॥ **7.34.19**॥

हस्तग्राहं तु तं मत्वा पादशब्देन रावणम्।
पराङ्मुखोऽपि जग्राह वाली सर्पमिवाण्डजः॥ **7.34.20**॥

ग्रहीतुकामं तं गृह्य रक्षसामीश्वरं हरिः।
खमुत्पपात वेगेन कृत्वा कक्षावलम्बिनम्॥ **7.34.21**॥

तं च पीडयमानं तु वितुदन्तं नखैर्मुहुः।
जहार रावणं वाली पवनस्तोयदं यथा॥ **7.34.22**॥

अथ ते राक्षसामात्या ह्रियमाणे दशानने।
मुमोक्षयिषवो वालिं रवमाणा अभिद्रुताः॥ **7.34.23**॥

अन्वीयमानस्तैर्वाली भ्राजतेऽम्बरमध्यगः।
अन्वीयमानो मेघौघैरम्बरस्थ इवांशुमान्॥ **7.34.24**॥

तेऽशक्नुवन्तः सम्प्राप्तुं वालिनं राक्षसोत्तमाः।
तस्य बाहूरुवेगेन परिश्रान्ता व्यवस्थिताः॥ **7.34.25**॥

वालिमार्गादपाक्रामन् पर्वतेन्द्रापि गच्छतः।
किं पुनर्जीवनप्रेप्सुर्बिभ्रद् वै मांसशोणितम्॥ **7.34.26**॥

अपक्षिगणसम्पातान् वानरेन्द्रो महाजवः।
क्रमशः सागरान् सर्वान् सन्ध्याकालमवन्दत॥ **7.34.27**॥

सम्पूज्यमानो यातस्तु खचरैः खचरोत्तमः।
पश्चिमं सागरं वाली आजगाम सरावणः॥ **7.34.28**॥

तस्मिन् सन्ध्यामुपासित्वा स्नात्वा जप्त्वा च वानरः।
उत्तरं सागरं प्रायाद् वहमानो दशाननम्॥ **7.34.29**॥

बहुयोजनसाहस्रं वहमानो महाहरिः।
वायुवच्च मनोवच्च जगाम सह शत्रुणा॥ **7.34.30**॥

उत्तरे सागरे सन्ध्यामुपासित्वा दशाननम्।
वहमानोऽगमद् वाली पूर्वं वै स महोदधिम्॥ **7.34.31**॥

तत्रापि सन्ध्यामन्वास्य वासविः स हरीश्वरः।
किष्किन्धामभितो गृह्य रावणं पुनरागमत्॥ **7.34.32**॥

चतुर्ष्वपि समुद्रेषु सन्ध्यामन्वास्य वानरः।
रावणोद्वहनश्रान्तः किष्किन्धोपवनेऽपतत्॥ **7.34.33**॥

रावणं तु मुमोचाथ स्वकक्षात् कपिसत्तमः।
कुतस्त्वमिति चोवाच प्रहसन् रावणं मुहुः॥ **7.34.34**॥

विस्मयं तु महद् गत्वा श्रमलोलनिरीक्षणः।
राक्षसेन्द्रो हरीन्द्रं तमिदं वचनमब्रवीत्॥ **7.34.35**॥

वानरेन्द्र महेन्द्राभ राक्षसेन्द्रोऽस्मि रावणः।
युद्धेप्सुरिह सम्प्राप्तः स चाद्यासादितस्त्वया॥ **7.34.36**॥

अहो बलमहो वीर्यमहो गाम्भीर्यमेव च।
येनाहं पशुवद् गृह्य भ्रामितश्चतुरोऽर्णवान्॥ **7.34.37**॥

एवमश्रान्तवद् वीर शीघ्रमेव च वानर।
मां चैवोद्वहमानस्तु कोऽन्यो वीरो भविष्यति॥ **7.34.38**॥

त्रयाणामेव भूतानां गतिरेषा प्लवङ्गम।
मनोऽनिलसुपर्णानां तव चात्र न संशयः॥ **7.34.39**॥

सोऽहं दृष्टबलस्तुभ्यमिच्छामि हरिपुङ्गव।
त्वया सह चिरं सख्यं सुस्निग्धं पावकाग्रतः॥ **7.34.40**॥

दाराः पुत्राः पुरं राष्ट्रं भोगाच्छादनभोजनम्।
सर्वमेवाविभक्तं नौ भविष्यति हरीश्वर॥ **7.34.41**॥

ततः प्रज्वालयित्वाग्निं तावुभौ हरिराक्षसौ।
भ्रातृत्वमुपसम्पन्नौ परिष्वज्य परस्परम्॥ **7.34.42**॥

अन्योन्यं लम्बितकरौ ततस्तौ हरिराक्षसौ।
किष्किन्धां विशतुर्हृष्टौ सिंहौ गिरिगुहामिव॥ **7.34.43**॥

स तत्र मासमुषितः सुग्रीव इव रावणः।
अमात्यैरागतैर्नीतस्त्रैलोक्योत्सादनार्थिभिः॥ **7.34.44**॥

एवमेतत् पुरा वृत्तं वालिना रावणः प्रभो।
धर्षितश्च वृतश्चापि भ्राता पावकसन्निधौ॥ **7.34.45**॥

बलमप्रतिमं राम वालिनोऽभवदुत्तमम्।
सोऽपि त्वया विनिर्दग्धः शलभो वह्निना यथा॥ **7.34.46**॥

॥ इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये
उत्तरकाण्डे चतुस्त्रिंशः सर्गः॥